

Lausunto: Hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen tietosuojalainsäädännön rikkomuksista julkissektorilla

Yhdymme Kuntaliiton lausunnossa 10.11.2025 esitettyyn kantaan, jonka mukaan hallinnollisten seuraamusmaksujen ulottaminen viranomaisiin ja julkisyhteisöihin ei ole perusteltua. Kuntaliiton tavoin katsomme, että nykyinen lainsäädäntö ja virkavastuu tarjoavat jo riittävät keinot puuttua tietosuojaloukkauksiin julkisella sektorilla. Lisäksi seuraamusmaksujen käyttöönotto voisi aiheuttaa epävarmuutta ja hallinnollista taakkaa kunnille ilman, että tietosuojan toteutuminen käytännössä paranisi.

Esityksen perusteluissa tuodaan useassa kohdassa esiin tarve yhdenmukaistaa julkisten toimijoiden ja yksityissektorin kohtelua hallinnollisten seuraamusmaksujen osalta. Tässä yhdenvertaisuuden tavoittelussa olisi syytä huomioida perustavanlaatuiset eroavaisuudet näiden toimijoiden koko toiminnan tarkoituksessa ja tavoitteissa. Tiivistettynä julkisen sektorin toimijoiden tarkoitus on tuottaa yhteiskunnalle välttämättömiä palveluja ja turvata perusoikeudet, kun taas yksityisyritysten päämäärä on tuottaa voittoa omistajilleen markkinaehtoisesti.

Kuntien henkilötietojen käsittely ei ole rinnastettavissa taloudellisiin sopimuksiin tai julkisiin hankintoihin, joissa seuraamusmaksut ovat tyypillisempiä. Kunnat eivät saa taloudellista hyötyä mahdollisista tietosuojarikkomuksista, vaan pyrkivät noudattamaan lainsäädäntöä usein rajallisilla resursseilla ja vähäisellä neuvonnalla.

Tietosuojan toteutumista viranomaistoiminnassa varmistetaan välillisesti jo nykyisellä lainsäädännöllä ja suosituksilla (esim. Tiedonhallintalaki ja tiedonhallintalautakunnan suositukset), toisin kuin yksityisyrityksiä koskevalla lainsäädännöllä, jossa ei varsinaisesti oteta kantaa esimerkiksi tiedonhallinnan järjestämiseen. Tästäkin syystä on perusteltua, etteivät tietosuojaan liittyvät seuraamukset ole samanlaisia yksityisellä ja julkisella sektorilla.

Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja Suomessa on jo hyvällä tasolla viranomaisten toiminnan kannalta. Seuraamusmaksujen ulottaminen koskemaan viranomaisia, ei merkittävästi muuttaisi asioiden nykytilaa yksilön kannalta. Oletettavasti lainsäädännön perimmäisenä tavoitteena kuitenkin on turvata henkilötietojen suoja. Vaihtoehtoisena tapana seuraamusmaksun sijaan voitaisiin harkita esimerkiksi huomautuksia, jotka toimisivat julkisen sektorin toimijoille ohjauksena ja pelotteena ilman suoria taloudellisia vaikutuksia.

Pidämme tärkeänä, että tietosuojan toteutumista edistetään tehokkaasti ja oikeasuhtaisesti. Kuntaliiton tavoin kuitenkin katsomme, että nykyiset valvonta- ja seuraamuskeinot ovat riittäviä, ja että mahdolliset uudet seuraamukset eivät saa vaarantaa kuntien toimintakykyä tai johtaa kohtuuttomiin taloudellisiin riskeihin. Korostamme myös resurssien riittävyyden ja ohjauksen merkitystä tietosuojatyössä.

Kangasalan kaupungin tietosuojavastaava